СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 102. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 24-го травня 1946. No. 102. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, May 24, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ФОРЕСТАЛ ВЗИВАЄ КРАЙ БУТИ ГОТОВИМ ДО ВІЙНИ

Злучені Держави мусять утримувати засоби для ведення швидкої й могутньої війни доти, аж Обєднанні Держави „зможуть піднестися із паперового стану до такого, щоб могли практично сповняти свої завдання" — таку думку сказав секретар маринарки Форестал у своїй промові, виголошеній на зібранню Товариства Власників Моторових Омнібусів. Секретар не домагається, щоб Америка була готова до війни по цілому світі і тому не дораджує втримувати военну фльоту такої величини, як це було вчасі останньої війни; та всетаки фльота повинна бути готова до завдання відповідного до теперішних вимог. Головною силою модерної фльоти є літаконосці, як засіб до нападу, твердив Форестал.

Щодо Обєднаних Держав, то ця організація не може розвинутися впродовж найближчих двох чи трьох літ до таких розмірів, щоб могла обороняти високі ідеали, які вписані в її чартер. Коли вона має осягнути свої цілі, вона мусить мати підтримку своїх членів, а в першу чергу могутніх членів — оце переконання Форестала.

НАЙНОВІШИЙ БОМБОВІЗ 10,000-МИЛЕВОЇ ШВИДКОСТИ.

Новий бомбовіз американської армії, з назвою B-36 буде наслідником дотеперішнього бомбовоза B-29 і буде гнати зі швидкістю 10,000 миль на годину везучи атомову бомбу — таку заяву склав командант американської повітряної сили ген. Карл А. Спац у промові до летунських резервістів з Т... прибули до Вашингтону. Він сказ... повітряних сил вже вибрала 40 л... із пропонованого числа 130 і роз... вими надфортецями в липні.

Резервісти вчаться вже в уні... ексас, а після досліду з атомовою бомбою на Бікіні почнуть цей дослід використовувати. Спац твердить, що нова надфортеця може залетіти в кожну частину світа з атомовою бомбою. Бомбовіз B-36 вже видосконалений і його продукція розпічнеться в найближчій майбутности. Плян повітряної резерви вимагає кількости 50,000 офіцирів; споміж них буде 22,500 пілотів, а крім цього щорку буде ще 120,000 свіжо набраних летунів.

18 ЗАЛІЗНИЧИХ ЮНІЙ НЕ ХОЧУТЬ СТРАЙКУ.

Машиністи й кондуктори 18 залізничих юній згодилися на підвишку 18½ центів, пропоновану президентом Труманом, а дві юнії відкинули цю пропозицію. Зогляду на такий стан дехто думає, що страйк на залізницях не є виключений.

У страйку копальників мягкого вугілля нема досі ніякої рішальної зміни. Яких 90,000 майнерів в Пенсилвенії відмовилися стати до постійної праці, хоч уряд перебрав майни. Так само у Вест Верджінії майнери неготують на підвишку плати подану урядом. Президент юнії Джан Л. Луїс каже, що кожен майнер хай самий думає, чи йому йти до праці, а секретар нутрішних справ Дж. А. Круг, який виготовив новий контракт вірить, що в суботу буде привернений мир в продукції мягкого вугілля.

ЧИ МОЖНА ОМИНУТИ ТРЕТЮ СВІТОВУ ВІЙНУ?

На цю тему висловив інтересні думки американський представник до Ради Безпеки О.О.Д. Едвард Стетиніюс, підчас прийняття, бенкету організованого Національним Інститутом Соціяльних Наук в готелю Валдорф Асторія в Ню Йорку. Найбільша в історії війна, говорив Стетиніюс, залишила по собі цілий ряд політичних, економічних і соціяльних проблем, до яких долучуються ще поважні національні та ідеологічні розбіжности. Це доводить багатьох до висновку, що Організація Обєднаних Держав є невідповідна та що її треба заступити чимось цілком новим. По думці Стетиніюса, зараз не має часу на конституційні теоретичні дебати і в інтересі світа треба роботу Обєднаних Держав якнайінтензивніше розгортати, а не зупиняти. Не бракує теж і таких, які вважають Організацію О.О.Д. за цілком невідповідну, але на її місце не пропонують іншої організації, бо втратили надію на можливість успішної співпраці та говорять про неминучість третьої світової війни. На це можна відповісти: 1. Минулі два і пів року незбито доказують, що тісна співпраця між усіми великими і малими державами в справі мира є можлива і потрібна. 2. Успішна співпраця ще не виключає розбіжности думок та дебат. Але це вимагає часу, а О.О.Д. існує тільки 5 місяців. 3. Головним завданням кожного народу сьогодні повинно бути змагання, щоб не допустити до третього світового конфлікту.

Нові українські імігранти прибули до Америки кораблем Марін Флешер

На лісті нових імігрантів, що прибули до нюйорської пристані кораблем Марін Флешер ві второк 21. травня з Бремергафен у Німеччині, є вичислені імена яких десятьох українських родин. Чотири з них приміщено в готелю Дипломат у Ню Йорку і вони остають під опікою організації „Амерікен Крисчієн Коміті фор Рефюджіс".

Представник „Свободи" мав нагоду розмовляти з деякими із оцих нових імігрантів. На них пізнати вплив нової доби. Це люди свідомі свого походження. Деякі — це українці „галичани", інші мішанці, бо чоловік галичанин, а жінка з Придніпрянщини, а деякі придніпрянці, змішані з білорусинами. Одначе всі вони свідомі українці. Є теж типи давних „малоросів", які говорять чистою українською мовою Полтавщини, але твердять, що вони „руські". Характеристичне у всіх те, що вони тікають перед советською цеволею. Майже всі вони перебули советське і німецьке пекло чи то в таборах, чи в тюрмі. Кожен згадує про важкі трагічні переживання в недавно минулому і про чудесний ратунок перед нехибною смертю. Деякі сміються з радости і нагло попадають в гістеричний плач.

Інтересний є спосіб їх прибуття в Америку. Кожен з них має когось з родини в Злучених Державах. І саме тому їх впущено до Америки без окремого афідевіту когось з родини. Як інформували нас в бюрі „Крисчієн Коміті" на території Німеччини діють релігійні організації американських жидів, католиків і протестантів і ці організації дають „корпоративний афідевит" за певне число осіб. Американський консуль на підставі такого афідевиту дає таким особам дозвіл на вїзд до Америки. Після прибуття до Ню Йорку займаються ними ці організації, що дали афідевит і помагають їм відшукувати родини. — Теперішний транспорт складається з людей, що перебували в лягері Корнберг під опікою УНРРА. З цього табору мають прибути більше українських родин, але вже нестало місця, отже прийдуть наступним транспортом. Американці українського роду, які мають когось з родини в таборах інтернованих повинні бути готовими на несподіваний приїзд їхніх рідних.

СЕНАТОР КОНЕЛІ В СПРАВІ ОДНОЦІЛЬНОЇ ЗАГРАНИЧНОЇ ПОЛІТИКИ.

Цілковиту підтримку для уряду в справі негайного заключення мира в Европі висловив сенатор Там Конелі, голова сенатської комісії закордонних відносин, який брав участь в нарадах міністрів Чотирьох Потуг в Парижі разом із секретарем стейту Бирнсом і сенатором Ванденбергом. Він заявив, що конференції міністрів вже пережилися і тепер пора на скликання ...ної мирової конференції 21 держав.

Злучені Держави задержали кораблі на Дунаю і не випустять їх, поки не буде вільної плавби на тій ріці

Спір за те, хто має контролювати Дунай, а до певної міри і край, що їх господарка звязана з комунікацією по цій ріці, набрав актуальности, бо в американській зоні задержано американською владою 372 кораблі на Дунаю. Усіх кораблів, що є власністю різних держав і находяться в американській зоні, є 700. Згідно з розпорядком департаменту стейту американська окупаційна влада буде їх держати так довго, поки великі потуги не згодяться на те, що плавба по Дунаю має бути вільною. Крім цього кажуть американці, що не звільнять кораблів ще й тому, бо ще мають багато справ до полагоди з тими краями, до яких ті кораблі належать. Очевидно, що тут мова про краї, що є властиво під советською контролею, а з якими не можна дійти до ладу і заключення мирових договорів через советську політику щодо Дунаю. Ті краї зажадали тепер видачі кораблів, але так є, що ті кораблі втікли з тих країв під советською контролею, шукаючи захисту в американській зоні.

НІМЦІ ЗНАЛИ, ЩО БУДЕ ЯПОНСЬКИЙ НАПАД НА ПЕРЛ ГАРБОР.

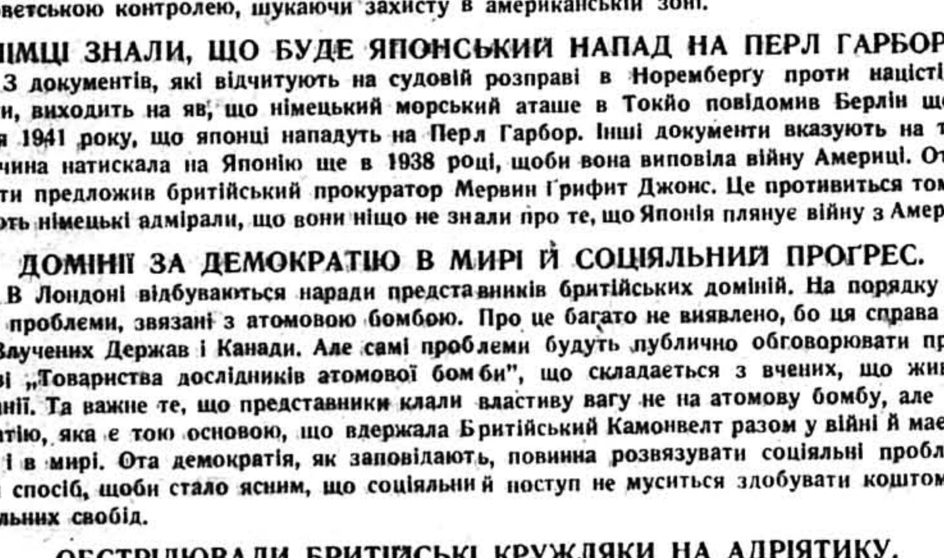
З документів, які відчитують на судовій розправі в Норемберґу проти націстівської вехівки, виходить на яв, що німецький морський аташе в Токіо повідомив Берлін ще 3-го грудня 1941 року, що японці нападуть на Перл Гарбор. Інші документи вказують на те, що Німеччина натискала на Японію ще в 1938 році, щоби вона виповіла війну Америці. Отсі документи предложив британський прокуратор Мервин Грифит Джонс. Це противиться тому, що зізнають німецькі адмірали, що вони нібито не знали про те, що Японія плянує війну з Америкою.

ДОМІНІЇ ЗА ДЕМОКРАТІЮ В МИРІ Й СОЦІЯЛЬНИЙ ПРОГРЕС.

В Лондоні відбуваються наради представників британських доміній. На порядку нарад є теж проблеми, звязані з атомовою бомбою. Про це багато не виявлено, бо ця справа є тайною Злучених Держав і Канади. Але самі проблеми будуть публично обговорювати при допомові „Товариства дослідників атомової бомби", що складається з вчених, що живуть в Британії. Та важне те, що представники клали властиву вагу не на атомову бомбу, але на демократію, яка є тою основою, що вдержала Британський Камонвелт разом у війні й має вдержати і в мирі. Ота демократія, як заповідають, повинна розвязувати соціяльні проблеми в такий спосіб, щоби стало ясним, що соціяльний поступ не муситься злобувати коштом індивідуальних свобід.

ОБСТРІЛЮВАЛИ БРИТІЙСЬКІ КРУЖЛЯКИ НА АДРІЯТИКУ.

Албанські прибережні батерії обстрілювали на Адріятику два британські кружляки. Британський уряд заложив протест проти цього.

БЕЙЗБОЛОВИЙ ІДОЛ В ДОРОЗІ ДО АМЕРИКИ. — Це Джордж Герман Рут, що стискає руку приятелеви на прощання, всідаючи на літак, що має його завезти до Мексика. Та ця назва не булаб зрозумілою для загалу американців, якби не додати „Бейб", бо тоді допера і дитина знала6, що це мова про так дуже популярного бейзболового чемпіона.

СПРАВА ІРАНУ ДАЛІ ЗАЛИШАЄТЬСЯ В АҐЕНДАХ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ

Рада Безпеки Обєднаних Держав рішила надалі задержати справу советсько-іранського конфлікту як неполагоджену. Наради були дуже бурхливі і тривали дві і пів години. Приходило часто до острої виміни слів, особливо між іранським амбасадором і заступником Польщі, д-ром Оскаром Лянге, що настоював на те, щоби визнати справу як полагоджену і зняти її цілковито з аґенд Ради. Він опирався на тому, що іранський премієр повідомив Раду, що советські війська забрались з Ірану. Та іранський амбасадор відповів на запит, що це ще не означає, що Іран відтягає давне обвинувачення, що Совети мішаються у нутрішні справи Ірану. Д-р Лянге був за те, щоби зажадати від іранського премієра Ґгавама ще раз ясної відповіди — „так" чи „ні" — в цій справі, але це перепало, бо більшість членів не хотіла робити вже й так тяжкого положення премієра ще тяжчим. Советський представник збойкотував і ці наради. Американський представник Стетиніюс, беручи ці всі речі під увагу, заявив, що звідомлення про те, що діється в Ірані, є противорічні, а звіт іранського премієра відноситься тільки до деяких місцевостей, а не до цілого Азербейджану. Знов Совети ніколи не проголосили офіційно, чи вони забрали свої війська з Ірану. Через те, казав американський представник, ситуація в Ірані є ще далі неясна і загрозлива, так, що треба би вислати тамтуди комісію Обєднаних Держав для розслідження, що там діється. Та тому, що Стетиніюс не поставив в тому напрямі ніякого внесення, обмеженося до цього, що справу відложено до неозначеного часу.

ТРОХИ НАСМІЯЛИСЬ.

Польський представник, д-р Лянге, відповідав в Раді Забеспеки дуже саркастично іранському амбасадорови, яким є Гусейн Аля, а який питав, як то провірили в Азербейджані, що там уже нема советського війська. Лянге відповів, що можливо, що комісія провірювала з літака. Як так, заявив іранський амбасадор, то певно з советського літака... Всі делегати, що прислухувались цій розмові, зареготались, включно з самим польським представником.

У ФРАНЦІЇ ПРО ПРОМОВУ БИРНСА.

Частина французької преси, зближеної до урядових політичних кол, обговорюючи промову секретаря закордонних справ П. А. Бирнса, висловлює задоволення з самого факту американського „мирового наступу", але має сумніви щодо правильности й успішности метод та шляхів цього наступу. Вона каже, що плян Бирнса пропонує тільки нову процедуру замісць конкретного пляну, як розвязати европейські проблеми. А далі вона вважає, що для успішної мирової конференції та для досягнення тривалого мира краще підходить звичайний дипломатичний шлях ніж Організація Обєднаних Держав, де для вирішення треба більшости двох третіх голосів і де в Асамблеї сателіти Совєтського Союзу можуть блькокувати всі справи, скеровуючи їх кінцеве вирішення до Ради Безпеки.

ЩЕ ПРО ДЕМОБІЛІЗАЦІЮ ПОЛЬСЬКОЇ АРМІЇ

Британський міністер закордонних справ, Ернст Бевин, заповів у парляменті, що „для розвіяння усіх советських підозрінь щодо британських зусиль з великою й добре озброєною, а при цьому ворожо настановленою до Росії польською армією" в Італії та Німеччині, ця армія буде в найближчому часі перевезена до Англії та демобілізована. Ціла польська армія закордоном начислює приблизно 200 тисяч осіб і тільки 6,800 висловили бажання вернутись назад до Польщі. Польські вояки будуть перевезені до Англії, де буде створений з них під британським командуванням та під британською юрисдикцією окремий корус для цілей поселення тих вояків в Англії чи домініях.

ЧЕХИ ПОВІСИЛИ СВОГО „ПРОТЕКТОРА".

В Празі повішено публично в приявності девять тисяч осіб бувшого гітлерівського „протектора" Чехословаччини, Карла Германа Франка, засудженого на смерть за злочини над чеським народом.

ОБВИНУВАЧУЄ АМЕРИКУ ЗА ДОПОМОГУ КИТАЙЦЯМ.

Московська преса надрукувала повідомлення „власного кореспондента" з Владивостоку, в якому кажеться, що китайська комуністична „Народня Революційна Армія" в Манджурії збила сім американських бомберів, які брали участь в атаці на комуністичні війська та яких пільоти були американцями. Знов з „авторітетного джерела" ця преса довідуєтеся, що війська Куомінтангу (китайські націоналісти) забеспечені американською зброєю, частину якої здобули червоні війська як трофеї. З Вашингтону ці вісти офіційно заперечують.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число в суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЧИ ХОЧ ПОМАГАЄМО АФІДЕВІТАМИ?

Читаємо в газетах, з якою то великою парадою витали в Ню Йорку корабель, що приплив з Німеччини з новими 867 імігрантами, жертвами тоталітарного лихоліття в Европі, головно націстівського. Це є перший транспорт нових емігрантів, що прибув до Злучених Держав згідно з директивою президента Трумана з 22. грудня 1945 року. Усіх тих імігрантів допущено до Америки по точнім перевіренню їхнього минулого на імігрантську квоту того краю, до якого вони були приналежні до вибуху другої світової війни.

Як заповідають, таких транспортів буде більше. Різні добродійні організації займаються допомогою у спровадженню таких скитальців до Америки. А з цього, що читаємо про їхню акцію, можна вносити, що ледви чи дістанеться до Америки якесь більше число українських скитальців, як про це не подбають американські українські організації, а в першу чергу поодинокі наші люди. Бо так є, що тисячі людей вийшли витати тих нових імігрантів, про яких тут мова. Значить, що тисячі американців дбали, щоб ті люди сюди дістались. І треба признати, що найбільшу акцію в тому напрямі розвинули американські жиди, ратуючи ось так людей свого походження. Вони складають на такі цілі величезні суми добровільними жертвами, а теж роблять постійно інші заходи, щоби допомогти своїм рідним. Це є похвальне діло, яке повинно бути прикладом і заохотою для інших етнічних груп, щоб і вони старалися користати в такий самий спосіб з благородного розпорядку президента Трумана і спровадити до Америки відповідне число і своїх рідних, що теж натерпілись від диктатур, а то й боролись з ними.

Маючи це на увазі хочемо порушити справу афідевітів, за якими до нас тепер звертаються українські скитальці. Такі прохання надходять кождого дня. І то часто від осіб заслужених і відомих з громадської праці та чесного поведення. Многі з тих осіб, що їх вартує вратувати і спровадити до Америки, не мають тут ніякої рідні хочби тому, що вони родом з Східної України, а більша частина американських українців походить з Західної України. Тому треба мати тут людей, що булиб згідні виставити таким скитальцям афідевіти. Зголошення для виставлювання афідевітів українським скитальцям треба слати до нашого Злученого Українського Американського Допомогового Комітету в Филядельфії, бо він має список скитальців, що прохають афідевітів.

Між скитальцями в Европі є теж повно діячів, що працювали по різних повітах у Галичині й добре відомі „краянам" в Америці. Є теж деякі з Лемківщини, що відзиваються до „братів-лемків" А крім цього є знайомі, близька рідня, товариші з молодих літ. Усім їм треба допомогти хоч тим, що дано їм у руки папір, без якого вони не годні сюди дістатись. Цей папір — це афідевіт.

Знову марево голоду над Україною

Представники УНРРА повідомляють з Москви, що колиб в Україні не було в найближчих днях дощу, то пропаде 30-50 відсотків врожаю озимини. Розуміється, що брак дощу не залишився б без впливу й на врожай ярини. До повідомлення теж додано, що **Україна не має збіжевих резервів.**

Цілу трагедію цего лякошічного повідомлення можна зрозуміти тільки на тлі господарського та політичного положення України в Совєтському Союзі.

Україна — це країна наскрізь аграрна: використання площі для сільського господарства виносить 78.5%. Природні умовини для сільського господарства — славнозвісний український чорнозем — незвичайно корисні. Засівна площа важливіших культур в Україні в 1939/40 році, отже після приєднання західних областей, виносила в тисячах гектарів: озимина пшениця 23,987, яра пшениця 9,233, жито 4,475, ячмінь 3,589, овес 2,294, кукуруза 1,020, цукровий буряк 843, соняшник 770, соя 60, коноплі 199, бавовна 228, лен 137, кормові рослини 3, 667.

Урожай збіжжя в Україні по рокам дуже хиткий і залежав не тільки від посухи чи дощу, але й від колективізації та від інших злочинних експериментів большевицької партії. В поодиноких роках урожай в Україні виносив у сотнарах на гектар: 1930 — 10.6, 1934 — 6.1, 1937 — 12.5, 1938 — 10.9, 1939 — 13.9.

У порівнанні з урожаями в поступових европейських країнах, урожай в Україні є слабий і досягає тільки половини врожаю таких же культур у Данії, Голяндії чи Франції. В порівнанні з Північною Америкою, де ведеться екстензивну господарку, врожай в Україні є досить добрий.

Загальний врожай в Україні в р. 1939 (разом зі західними областями) виносив у міліонах тон: пшениця 13.80, жито 4.87, ячмінь 5.21, овес 2. 67.

Ці числа віддають загальну оцінку на полі, бо фактичний стан, іменно те, що в дійсності зібрано, був значно ніжчий. Треба додати, що у відношенні до Совєтського Союзу на українських етнографічних землях продукується в загальному около 40% збіжжя й 44% картопель (на 16.56% населення).

Рівночасно з повідомленням про посуху в Україні та — у льогічному висновку — про безпосередню загрозу голоду, з Москви повідомлено про вивіз совєтського збіжжя до Польщі, Франції та інших країн. В такій обстанові кожному ясно, чому Україна не має збіжевих фондів.

Кожному, що знає відносини в Совєтах, відомо, що означає та що заповідає повідомлення про „посуху" в Україні; у памяті ще не затерся цей найжахливіший з жахливих у історії голодний 1933 рік. Большевицька статистика подає, що т. зв. Українська Радянська Соціялістична Республіка з кінцем 1926 р. мала 31,194,976 мешканців, а на початку 1939 р. кількість населення України зменшилась, згідно з тоюж самою статистикою, до 28,070,404. Кількість росіян з 77,791,124 в році 1926 піднеслась до 99,019,929 в році 1939. Україна протягом 12 років втратила зі свого фактичного стану 3,129,572 людности, не вчисляючи природнього приросту, який в Україні виносить приблизно 20% річно! Скільки міліонами свого населення Україна заплатила за колективізаційну „посуху" в 1933 році, не важко обчислити.

У свіжій памяті жива ще та безмірна трагедія, яку довелося пережити українському народови „під сонцем Сталінської конституції" в році 1933. Обезлюднились були цілі міста й села. Там де колись кипіло життя, не вмовкала пісня, після одного року „посухи", тільки голодні собаки вили над могилами своїх хазяїнів. По містах люди вмирали на вулиці, безуспішно ждучи в безконечних чергах на шматок хліба, а по селах, рвали та їли лободу, обгризали кору з дерев і „по плану" вмирали, одні з голоду, а другі серед жахливих терпінь від затроєння. Виголоднілі й опухлі діти в передсмертних судорогах безнастанно благали: „батеньку, дай хоч картоплину", а батьки едине, що могли для них зробити, це рештками сил задавити й в той спосіб вкоротити їх терпіння. Громадські гробокопателі не могли справитись з похоронами й забираючи з хати небіщика, забирали рівночасно та погребували й опухлих уже хоча ще й живих. Щоб, бачите, роботу „економити". В тому самому голодному 1933 році, коли „мудрий вожд і друг" народу українського заставляв голодом матерей своїх власних дітей їсти, коли людність України гинула масово голодною смертю, в Одеському порті навантажувано на пароплави 5—10 кільограмові мішочки найбілішої пшеничної муки та забезпеченими їх написом: „Излишки СССР", висилано закордон. Міжнародний пролетаріят мусів мати докази, що Совєтський Союз це справді „рай на землі" та що в ньому справді „жити стало краще, жити стало веселіше".

Сьогодні історія повторяється; в Україні посуха, Україна не має збіжевих резервів над Україною знова зависло марево голодного 1933 року, а в Одеському порті навантажуються пароплави українською пшеницею, призначеною для Франції, де навіть найгірші обставини булиб кращі від найкращих в „квітучій" Радянській Україні.

ДЕРЖАВА БЕЗ ВІРИ

(Надіслане з Европи).

Проти цих „релігійних" рухів не мав царський уряд інших засобів, як заслання за приналежність до хлистів чи скопців і каторгу за оскоплення. Не зважаючи на ці переслідування, а почасти очевидно й наслідком їх, ширились ці секти до самого вибуху большевизму. В якій мірі він спромігся заступити їх, сказати тяжко, але не підлягає ніякому сумніву, що збочена большевицька несамовитість походить з спільних з ними джерел збірної московської психіки. Спільною прикметою для всіх цих сект також як і для большевизму є передусім незвичайно низький щабель розвитку духовости взагалі. Бачимо тут цілковиту неспроможність примітивної душі піднестися понад предмети, понад конкретні явища щоденного життя, неспроможність створити, чи хоч-би зрозуміти якийсь символ, сінтезу, ідею, моральну вимогу, за невиконання якої не наступить посмертна чи негайна кара.

„Славянський містицизм", яким знанервована московська „інтелігенція" так охоче морочила европейських снобів, є звичайною вигадкою. В дійсності, як була московська психіка, так і залишилась примітивно-матеріялістичною. „Староверы" боролися не за дух християнської віри, якого вони ніколи не мали, а за форму, за літери старих друків, яким вони надавали маґічне значіння. Ще менше дбала звичайно про саму віру московська верхівка з Петром I. та його гідними наступниками на чолі, бюрократизуючи церкву та роблячи з неї знаряддя московського імперіялізму.

В якій мірі вульґаризували москвини християнство, можна бачити між іншим на прикладі того, як хлисти розуміли вчоловічення Сина Божого, проголошуючи, що він може втілитися в кожного, а навіть в багатьох одночасно, отже руйнуючи основну ідею християнства — спасення людства через самовiддання Христа на муки. Тому не диво, що різні хлистівські громади мали своїх „христів", „богородиць", „богів над богами" і „царів над царями". В кожній такій громаді зявлялось стремління панувати й понижуватися, терпіти й віддаватися брудним, несамовитим оргіям, шукати болю і в насолоді. Брак духовости мстився тут несамовитістю змислів, психічними й фізичними збоченнями, головно в ділянці сексуальній, де змисли стикаються найближче з духовістю.

Цілком хибно булоб бачити в московських сектах якийсь революційний рух, чи хоч-би спротив суспільно - політичному ладу. Сектантські „христи" і „богородиці" видавали себе часом для збільшення власної популярности за членів царської родини, які „втікли від злочинних урядовців і пішли в нарід". Хоч число приналежних до тяжко караних сект і сягало до кількох міліонів, не творили вони властиво ніякого руху в европейськім розумінні цього слова. Найменше звичайно стояли вони на перешкоді до запровадження большевизму. Большевики винищили не прикмети московської психіки, які провадили до масових збочень на „релігійним" ґрунті, а саму релігію.

Лише браком духовости можна зясувати й той факт, що „відомий з його побожністю" московський нарід, не поставив ніякого спротиву большевикам, коли вони в найбільш кривавий спосіб ліквідували його церкву. Незвичайно характеристичним для психіки керманичів московської „церкви" є й те, що вони не лише на перший знак Кремля станули цілком на послуги його катівській політиці, а й розпочали широко закроєну акцію підпорядкування всіх інших православних церков московській по окупації Румунії, Болгарії та Сербії. Більш однозгідної співпраці московського уряду і його „церкви" в ділянці московського хижацтва справді тяжко собі й уявити.

З такою „церквою" намагається Кремль „поєднати" українців. Ходить тут не про якусь церковну „реформу" без більшого значіння, ходить тут про намагання московського уряду знищити одно з наймогутніших заборол української духовости, яким є національна українська греко-католицька церква не лише для приналежних до неї, а й для цілої української спільноти. Ходить про те, як поставляться до цього брутального насильства українці, не лише греко-католики, а й ціла українська нація, а в кожнім разі та її частина, яка перебуває тепер поза межами московської влади і має наслідком цього обовязок і спроможність заняти справжнє загально - українське становище в Европі і Америці перед обличчям цілого культурного світу.

Для цілої боротьби українського народу проти московської навали матиме величезне значіння, як поставляться українці тепер до московського наступу на їх національну церкву, яка й зо свого боку все виступала й виступає в обороні не лише греко-католиків, а всіх українців. Ми певні, що українці дадуть гідну їх відповідь на це нове ганебне насильство Кремля. Від самих українців залежить тепер повернути наступ Москви в її поразку, відповісти національними чинами на її злочин, кинути в обличчя напасникам ярмо, яке вони заходжуються покласти на дух українського народу, обернути приготоване нам пониження в піднесення та належною відповіддю на московську образу викликати пошану до цілого культурного світу.

Кремль вибрав, без сумніву, дуже сприятливий момент для замаху розпорошити українську церкву в московській, гадаючи, що на тлі світової катастрофи цей злочин нікого особливо не обурить. Кремль може сподіватися, що жахливе становище українських втікачів в Европі та намагання американських українців їх вратувати заслонять московський замах на душу українського народу. Але ми певні, що Кремль помилиться. Тяжка образа завдана святощам, які мусить тримати високо й боронити кожна культурна нація, по всіх попередніх переслідуваннях українських священиків та вірних греко-католицької церкви, обурить цілий український нарід і спонукає багатьох забути своє власне лихо та виступити в обороні загрожених скарбів українського духу.

Огидний напад на українську церкву є лише складовою частиною загального московського наступу на Европу і цілий культурний світ. Намагаючись зірвати віковий звязок української греко-католицької церкви з Ватиканом, намагається Кремль зірвати відвічні звязки української духовости з її західно-европейськими джерелами та заступити їх отруйними московськими впливами. Московський уряд намагається виломити українців з фронту вільнолюбних держав і націй в моменті, коли католицький рух в Европі виявляє себе великою моральною силою, яка противиться большевизмові.

В сучасним наступі Москви на Европу впали й падуть далі на українців найтяжчі удари. Одним з цих ударів є й переслідування української греко-католицької церкви. Це мусить знати Европа, якої передовою стежою була від віків Україна і лишається нею далі. Це мусить знати й цілий культурний світ, основою й головним складником якого є Европа. Хто помагає українцям в таких умовинах, помагає самому собі.

Але на чужу допомогу можуть числити українці лише напруживши свої власні сили до найвищого ступня. Нове лихо, що впало на українську греко-католицьку церкву вимагає від цілої української спільноти на чужині, а передовсім від її міцнішої частини в Америці нових зусиль, нових чинів, нового збільшення жертвенности. Самого протестаційного руху тепер вже не вистарчає. А злучитися в спільній боротьбі з созвучними чужинецькими силами можуть українці лише обєднанши свої власні національні сили. Перемогти зможемо лише тоді, коли кожний ворожий удар буде збільшувати наші власні сили. (Кінець).

ФЕДОР КРУШИНСЬКИЙ

Я БАЧИВ НІМЕЧЧИНУ!

(Байки та дійсність про гітлерівщину)

47)

Він ледви не бігом переріже лягер крикне десять разів направо й наліво „гайль Гітлер", стисне руку лягерфюрерові, з яким він за панібрата, той йому покладе до портфелю пакунка (бо про все він наперед повідомляє, все укладає телефонічно), або щось на вухо скаже й ми спішимо далі. Але я встигаю довідатись, що наші робітники втікають до Швайцарії, дуже часто жертвуючи життям, бо Рен тут широкий, а охорона гостра. Майже щодня чути стріли на Рені, це по наших втікачах. Кого зловлять, того вже ніхто ніколи не побачить. Нарікання в лягерах гострі, скаржаться на їжу, на обходження, на погані житлові умови, на брак одежі. Пять місяців не отримували ніякої платні, а за видані штани й сорочку мають вираховувати з з платні до кінця року. Про ці нарікання інформую Блюма, як їдемо далі.

— А ви як думали, що ми ще й вдягати будемо, цю голоту?... — обурюється.

В Мангаймі, в Гайдельберзі скрізь плачуть і стогнуть наші люди: їх трактують як полонених, нікуди не пускають, на працю ведуть під охороною, знущаються, погано годують, бють. Де я не зявлюсь, мене обступають „остарбайтери" й закидають запитами, скаргами, а дівчата плачуть гірко. Один питає, куди завезли його жінку, з якою його приїхав до Німеччини вкупі, другий про сестру, третій про двоє дітей та жінку, з якими його в Берліні розлучили, четвертий нарікає, що його „завербували" до Німеччини, як ішов з поля, а вдома лишилися діти й жінка та двоє старих батьків, які помруть з голоду... Німці обіцяли допомогу для рідні, яка лишилася без жадних засобів до життя й без опори, бо голову родини забрали на працю, але ніхто тієї допомоги не виплачувався, влада дурила населення, як могла, щоб тільки повивозити все здорове й здатне працювати.

В Карльсруе ще гірша картина. Приходимо до одного лягеру та шукаємо лягерфюрера. Ніґде нікого, навіть запитати нема де. Раптом завважую в вікні низького цегляного будинку, схожого на гараж, або склад знаряддя, кілька людських голов, а як підходжу ближче, то впізнаю наших людей. Дають мені знаками зрозуміти, що їх замкнено. Пробуємо з Блюмом відчинити двері, або вікно, але не вдається. Ждемо пів години, ніхто не приходить. Тоді він бере камінця й бє шибку, — через неї я починаю розмову з нашими людьми:

— Ми з нічної зміни, але не лягаємо спати, бо лягерфюрер мав нам дати кави... Прийшли з роботи коло 7-мої ранку, а тепер одинацята, ждемо... Привезли нас у серпні, отже, ми вже сьомий місяць у Німеччині, в цій фірмі. Світа бачимо, як ведуть на роботу, під вартою, а як прийдемо з роботи, то нас замикають: 60 души у одному будинкові, а 74 души в другому... Як в одному, так і в другому будинкові, на стіні, висить ґумова ломака, як наш наглядач. Серед нас нема ні одного, який би не коштував її. Є такі, що їх прибито до смерти, трьох уже поховали... Сім місяців дають два рази зупу денно, а хліба триста грамів. Ні мяса, ні чогось іншого не бачили, люди опухлі й послабли...

Приходить миршавенький німчик, рекомендується: „Фердінанд, лягерфюрер", подає мені руку, але я ніби її не завважую. Блюм з ним гострим тоном починає розмову, бо навіть Блюмові це вже забагато:

— Нащо ви замикаєте людей, чому погано годуєте, защо бєте, що то за троє людей, які померли та чому?...

Фердінанд, лягерфюрер, говорить так, начеб він оповідав про погоду:

— Не можу дати ради, я один, а їх багато, мушу лякати їх бодай ґумою, а їсти достарчає фірма, відки я мушу сам ту їжу людям принести... Померли на запалення легенів, бо працювали на дощі...

Але мова його не певна, очі йому бігають, увесь час підшукує виразів, повторює двічі й тричі те саме, а через пятнадцять хвилин розмови для мене було ясно, що він людина ненормальна, якій місце в шпиталі для умово хорих, а не наглядачем над 134 робітниками. Обходимо лягер та ще раз питаємо людей. Всі в один голос підтверджують, що морить голодом, бє, катує. Троє померли з виснаження й від побоїв. В приміщенні нема ні умивальні, ні кльозету: для цих потреб є відра й двоє цебер, які наповнюються вночі й виносяться ранком... Білизни нема де випрати, а 80% людей має тільки єдину сорочку, яка вже обернулася в ганчірку, бо бруд і воші її зїли. Мила не видають, люди вмиваються піском, піском миють і єдину сорочку та висушують за ніч. Лікарської опіки ніякої — грипу, ангіну, жолудкові болі, печінки, серця — ці хороби повинні наші люди переносити на ногах і на праці, допомоги лікар не дає, або взагалі не звертає уваги, крім тих випадків, як температура підноситься до 40 ступнів і вище, або людина зімліє, а в решті випадків повинен українець працювати, наче здоровісінький.

(Дальше буде).

М. ТЛЮ.

ВІН ПРИЙДЕ...

Світлій памяти Головного Отамана С. ПЕТЛЮРИ.

„І день іде і ніч іде,
І голову схопивши в руки
Дивуєщся, чому не йде
Апостол правди..."

Т. Шевченко.

Весніло тоді, коли він прийшов...

У повітрі пахло сухим приморозком і димом: випарами землі й торішнім перепрілим листям.

Темна ніч, пробита золотими цвяхами-зорями, блідла під спалахами ранішнього світла. Палахкотів обрій...

Ранковіло.

Схід загорявся полумям і в його жеврінні з іскор наростали громовиці, а громовиці стрясали світом; необїжденими кіньми мчали просторами...

Міріяди звуків і відлунків, збуджені шелесливим початком народження дня й грому, сипалися каскадами водограю. І в цій повені звуків, переможно й голосно, лунала Йому хвала понад хвалу:

— Слава!...

Так, він прийшов!...

Прийшов саме тоді, коли весняний грім ударив у самий вершок хати; розкидав крокви, поламав, потрощив лати; збив димаря, старого, давнього, закуреного димом і засадженого; повалив стіни й розкидав цеглу з будови далеко, далеко... Гей би не було їх там ніколи...

Матір його прибита довголітньою хворобою до постелі — оживала щойно... Вона старечими руками намацювала свої давно одвиклі ходити ноги. Простягала закостенілі руки й лаская прорізи ясніючих вікон пестливо гладила шиби дивлячись на сяєво весни... її весни, що спалахами чарівними загорялась вдалені.

Їй уже наяву ввижалося, що вона ось нарешті стала знову на власні ноги й уже, як і всяка путня ґаздиня, знову порядкує в своїй власній господі, йде в поле широке й у сяєві ранішнього, золотавого сонця працює... Працює не розгинаючи спини, не чуючи ні втоми від праці, ні болю в тілі...

Та, як радісно працювати!...

Працювати після страдання й болю!... Працювати на себе, на свою родину, своїх діток і... на Його... На Того, що прийшов подати їй руку допомоги, руку щастя й ласки синівської — на Великого Сина.

І вона працювала й працювала, так захоплено, так щиро й так наполегливо, що й не зчулася, як піт, мов діямантові роси, бризкав на руки. Аж нараз вона відчула солоний смак сліз... Сліз радости, що текли з очей задивлених крізь прозоре й ясне вікно в далену, де загорявся день, день великої творчої весни... День порятунку!...

Вона благала великого Бога, щоб швидше розвиднілось.

Їй так хотілося бачити довго жданого сина, давно очікуваного рятівника й порадника, поміч і опору її немочі... Дивитись, як він упевненими кроками ступить на зарослий бурянами й будяччям лан, як візьме гостру косу й піде у холодні роси, щоб зрізувати чортополохи, що стирчать по просторах великого рідного лану. Хотіла чути, як гукне він понад луками й ланами піснею, як задзвонить стоголосим дзвоном і кликатиме всіх, усіх і рідних і чужих, близьких і далеких — до праці!... До рідної праці, для рідної Матері й менших братів...

...Дерева шуміли зустрічаючи Його. Квіти схиляли свої лагідні голівки під ноги Йому. Берези низько-низько спускали свої плакучі віти, але радіючи з зустрічі з Ним по дитячому лепетіли листочками:

— Сла-ва-а-а-а!...

І в веселому шелесті було чутно принадність, ласку і вдячність. Це — „Сла-ва-а-а!", ніби тонкий дзюркіт срібного струмочка води, що збігає з каменя на камінь; ніби срібним дзвоником шепотіли пісеньку Йому, зовучи в нестримний вир життя, до бою з громовицями, з мечем правди в руках і з променем сонця на чолі...

...Зелений оксамит полів і безкраїх просторів килимами стелився під Його врочисту ходу. Діямантами бризкали роси Йому на ноги. То — плакала ізумрудова озимина сльозами радости, бачачи давно сподіваного господаря, вчуваючи в Нім силу володаря; знаючи, що лише Він, справжній господар їхній, зможе захистити їх від наруги сусіди-чужинця, від глуму й потоптання та плюндру...

І сяяло світло спалахами рожевого золота...

Загорявся день. Шуміли ліси верховіттями велетнів дубів. Гаї шепотіли лагідну пісню про Його прихід. Темнозелена повсть сосон і ялин, що струнчилися, мов військо на параді, безліччю шоломів виблискували на сонці, кличучи свого, довгочеканого Гостя в прохолоду.

Вони воліли охолодити Його гаряче чоло, натхнути Його легені озоном. Туго налляти Йому скроні кришталево чистою, яскраво бурштиновою, живлючою серце й мозок рідиною-кровю. Щоби ця, очищена озоном кров несла могутню наснагу мозкові й серцю, голові й рукам потрібним на творення нової, великої й світлої будови для родини Його, й понівеченої Матері, що віки сиділа в велетенській, задушливій хаті-тюрмі...

Цеж бо Його сама доля покликала стати будівником храму волі для скривджених братів і сестер!...

* * *

Усе раділо довкола Його, все всміхалося Йому.

Радощами переповнена тремтіла кожна билинка польова. Струною дзвеніла ніжно-ніжно лоскотлива золота бджілка збираючи нектар. Як у дзвони калатали перепілочки в просторах. Підносилися жайворонки з молитвою до ясного Сонця-Бога. Замріяно „дудукали" по садах воркотуни одуди. Кувала зозуля-ворожка, ворожачи скільки Йому років жити та ніхто не прислухувався до неї.

Гол. От. Симон Петлюра.

З тугою, але лагідно-пестливою ухмилкою погойдували верховіттям лісові велетні Йому на привіт. Вони вгадували силу в Йому невимірну, ласку незбагнену, міць крицеву й голос могутній; хіть непоборну творити правду й справедливість. Тож хилили голови перед Ним і благісно всміхаючися, помахували віттям привіт Йому: — Щасти Боже!...

Та не все в природі було раде приходу Сина знедоленої Матері-сироти...

Ховаючи звірячу злість і злорадство, закипала лихим сусідам кров тваринячa. Вони швидко спостерегли, що прийшов Господар, якому належить те, що є Його і Його матері власністю.

Але не хотіли вони визнати прийденця, що вийшов із чорного спаду, з долин і низин вічного лиха й гірких сліз, що наважився своєю появою знищити лихо, витерти запалені очі своїх братів і сестер від сліз, утишити біль їх, підтримати Матір свою в тяжкому горю.

Незлюбили вони Його відразу, бо вкорочував він їм задовгі загребущі руки своєю появою. Затуляв їм собою ті ласощі, якими вони досі ласували безмежно й беззаперечно. Він бо заважав їм господарити в Його хаті на власну руку так, як вони до того за довгі століття звикли.

І почали лихі сусідоньки шепотіти.

Чорні й брудні наклепи гадям сунули з кутка в куток. Братів і сестер ще не зрячих полохали сусіди Його образом. Сіяли кривду Йому й образу й вони, ці лихі прояви ганебної людської натури, колючим будяччям, чортополохом бучилися на чорній, масній невпораній землі Його краю.

Гострими колючками-чутками колола брехня й наклепи на нього Його сестер і братів у саме серце...

Завили брати Його з болю й кинулися в розтіч.

Болі кинули їх в обійми шептух-повитух, яких злі сусіди дбайливо розставляли на кожнім їхнім кроці, по всіх кутках і закавулках, щоб у тенета брудних брехень і наклепів, облесливих пісеньок і дитирамбів піймати сердечних Його братів.

І стала з ними велика трагедія...

Бо не захотіли вони зрозуміти своєї Матері, не хотіли, наслухавшися наклепів сусідніх, слухати братньої поради Його самого. Кинули рідну ниву доглядати; перестали на рідній ниві сіяти добірне зерно, а ширили бурянуваті культури: повійки й берізки, щирею й молочаю насоченого соками брехень, заздрощів і помсти...

* * *

...Тоді зродився страшний небачений і не чуваний у світі розбрат. Розкололися рідні брати на два ворогуючі табори.

Повірили одні в брехню, що завше панувала над Правдою. І потекли ріки криваві. Посипались трупи братні на зелено ізумрудовий оксамит озимини. Зненавиділи брехнепоклонники своїх рідних братів, з якими ще нещодавно разом лляли гіркі сльози, разом стогнали у недолі. Зненавиділи вони й Його, великого Сина їхньої Матері.

Знялася тоді громовиця шалена. Громи й блискавки пороли як ножами небокрай. Полохались звірі в пущах. Зойкали люди зо страху. Сумно шуміли дуби-чапарі; плакали росами лани, скроплювані тепер кровю.

Застогнала, заридала Матір, ще невстигши видужати, опростатись від довголітньої хвороби. Заламала вона руки покалічені оковами, закликала на ввесь недужий голос — „Пробі!"...

Але розпяли її знову, страдницю.

А навколо горіло майно. Ллялася кров братня. Сусіди ненаситні грабували все, що лиш могли. Палала всюди зненавидсть і помста за те, що Він був прийшов; що Він був підняв голос проти Неправди; що Він обставав за матір і братів...

Порудiла зелено оксамитова зелень лугів. Знидiла ізумрудова озимина. Страшну пісню шуміли дуби - чапарі. Гойдали сумно, головами смереки. Тужно плакали сироти берези. Стогоном і грізним шумом озвалися ручаї й струмочки. Хвилями чорносизими забурхав дід-Дніпро. Засумувало ясне сонце і сховалося за чорну хмару. Вжахнулися люди і бризнули, пекучі нестерпно сльози, коли почули, що...

— Великий Син упав на бульварі Сан Мішель...

Гриміли громи, стогнали бурі скаженно й хижо. Кричали про помсту Його кату. Та не вчули Його брати того поклику могутнього, бо закованi були, замуровані в нові ще міцніші й ще тяжчі мури-кайдани.

Розпята матір на хресті страждань і зневаги стогнала і лляла кров і сльози, доповняючи ріки й ручаї.

І тоді низько, низько схилили дуби велитні свої голови, як опустили Його в могилу холодну. Але схиляючи сумні голови свої, знали дуби й смереки та плакучі берези, що Він відійшов, щоб знову прийти...

Задріжала тоді земля стогоном. Зашуміли дуби верховіттям. Як живими руками помахували смереки стрункі. Червона калина наллялась кривавими гронами. Барвінок низько стелючись заквів блакитними квітоньками. Кинуло сонце золоту оздобу свою.

І в барвах зродилася жовтозолота блакить і китайка Червоної калини — кров Його. Кров пролята для величної Мети, що незасохне віки, тисячоліття... Тепло тієї крови все теплим буде в душі Його кращих братів і знедоленої Матері...

(Надіслане до „Свободи" з Парижа).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На сироти.

Українські сироти на скитальщині щораз і голосніше просять нас через нашу „Свободу": Поможіть нам! Чутливі серця членів Братства св. Володимира, відділ 130 У. Н. Союзу, ухвалили одноголосно на зборах 11. травня виплатити з братської каси $100 на ту ціль, а теж ухвалено, що кождий член відділу має обовязково дати на сироти не менше як одного доляра.

Зложили досі:

Микола Кравчук $100; по $10: Марія Озімек і Марія Якубович; Григорій Гладкий $5.

Гроші в сумі $225 передав уряд Братства на призначену ціль.

М. Коваль, секр. фін.

—о—

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й.

На скитальців.

На звичайних місячних зборах Бр. св. Юрія, від. 160 У. Н. Союзу, члени взяли під розвагу долю скитальців і ухвалено вислати з братської каси допомогу в сумі $50, а від себе жертвували такі:

Костишин М. $11; по $10: Білоус Теодор, Сломушинскі Василь; по $5: Мельничук Іван, Претика Яків; по $2: Фірман А., Воробець М., Сташків Г., Білоус П.; Воробець В. $1.

Разом $100.

Гроші вислано до Злученого У. А. Д. Комітету в Філядельфії.

М. Костишин.

—о—

БРІДЖПОРТ, ПА.

Відчуваємо недолю наших братів.

Живемо в такій добі, коли чути голос розпуки наших братів й сестер чи найближчих нам по крові в Европі. Вони там живуть без найменшого засобу до життя на будуче. Страшна війна, та злобні вороги порозганяли нарід по різних закутинах світа. Скільки то родин розлучили, та бідних дітей осиротили!

Чи всі ми тут, на вільній землі, відчуваємо їх горе, чи всі стараємось дати їм нашу поміч?

Нема де правди діти, що є ще люди, котрі, ситі і голодного не знають.

В нашій невеличкій громаді існує товариство Ольги Басараб 54 від. С. У. А. Можна правду сказати, що третя часть членок згаданого відділу працюють щиро на полі народнім як і церковнім. І от дня 23 жовтня, 1945 р. членки згаданого товариства устроїли так звані „запусти". Самі поприносили від себе, що лише було потрібне до вечері, також працювали при вечері, щоб найкарще гостям догодити.

Хотяй гостей не було тільки, як сподівалися, то всеж прийшли ті, що хотіли дати поміч тим, що нас просять з Европи.

Із згаданої вечері прийшло $100, з чого розділено $50 на українську місцеву школу, а $50 вислано до комітету у Філядельфії на поміч голодним братам і сестрам.

Марія Шевчук, секретарка.

ПОШУКУЄМО 242 ЖЕРТВОДАВЦІВ по $100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ" НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода", орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенности в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участи в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як $100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи" на допомогу українським жертвам війни зложили:

258) Бр. св. Володимира, від. 130 У. Н. Союзу, Ню Йорк, Н. Й. (третий раз) .... $ 100.00

Попередно проголошено 25,791.85

Разом $25,891,85

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто долярів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу", на таку адресу:

SVOBODA

P. O. BOX 346 JERSEY CITY 3, N. J.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА ЗАТРИМУЙТЕ СВОЇ ВОЄННІ БОНДИ!

Cupid Takes a Holiday As Regular Substitutes

Whether its baseball, archery, or bowling, these "Guardians of Victory" are encouraged to compete in a special sports program in Hawaii. Qualified civilians who enjoy athletics and good-fellowship will be interested in the Regular Army.

Англійська преса про Україну

„Віклі Ревю" (28. 3.) в замітці **„Книжки"** переповідає зміст книги М. Деррика „Східні католики під советською управою", займаючи становище симпатичне для українців.

(Бюлетень з квітня 1946).

„Дейлі Гералд" (2.4.) в замітці **„Збіжеві Пертрактації"** звідомляє, що Советська Україна відмовилася, разом з СССР, брати участь у нараді в справі забезпечення Европи збіжжам, скликаній в Лондоні на квітень.

„Івнінг Стандарт" (3. 4.) в статті лейбористського посла до парляменту Моріса Едельмана під заголовком **„Веняміне памятай про Йосипа"** — розглядає упадок продукції збіжжа в Европі, м. і. і на Україні. Німці не хотіли скасувати колхозну систему, думаючи, що вона принесе їм більше зиску, але „вони багато зискали би політично, якщоб були привернули на Україні передреволюційну селянську систему землевласности" — систему дрібної приватної господарки. Найбільші втрати поніс советський „союз" якраз на Україні в 1943-44 рр., яка втратила дуже багато худоби, коней, тракторів і тракторних стацій. Мало обізнаний, очевидно, з методами російсько-большевицької політики на Україні, автор твердить, що факт висилки 500,000 тон збіжжа росіянами до Франції (очевидно з України), свідчить, що „висліди весняних засівів на Україні були добрі". Факт висилки українського збіжжа до Франції свідчить про що інше: це політичний жест Кремлю, щоби здобути престіж поміж оглуплюваною комуністами французькою людністю. Що для цієї цілі Москва обдерла з останнього українського селянина, це не підлягає сумніву. Мабуть про це трошки догадується і сам автор, бо завважає, що це ще не значить, що жнива на Україні в 1946 і 47 рр. зможуть дати експортову надвижку. Сам автор, дальше, пригадує, що советська Росія і в 1931 році, в році голоду на Україні, теж вивозила багато збіжжа, щоб дістати валюту. Конклюзія автора: що по воєнних девастаціях на Україні, Европа ледви чи може сподіватися великої кількости збіжжа з СССР. Запобігти лихові на думку автора можна дальшою механізацією хліборобства на Україні (як також в Угорщині і Румунії), посиленням системи тракторизації... Думка фальшива, бо не можна розвязати проблеми політичної чисто механічними способами. Система колхозів і тракторизації на Україні є замаскована панщина, яка може давати якісь висліди лише при невільницькій праці. А що і Україна і східна Европа цього невільництва мають аж за багато, не можна ворожити великого успіху і наново впровадженій на Україні (чи в Угорщині і Румунії) большевицькій системі кріпацтва. Скорше чи пізніше ці кріпаки повстануть проти ярма. Без свобідної праці в свобідній державі ніяка „просперіті" в Европі не можлива.

„Івнінг Сітізен" (3. 4.) приносить цю саму статтю тогож автора.

„Юниверз" (5. 4.) в статті **„Свобідні епископи розповідають про велику апостазію"**, переказує відозву двох українських греко-католицьких епископів, що ще залишилися на свободі, завдяки тому, що вони за океаном, про сталінське „навернення" уніятів, промовляючи в імені увязнених Москвою українських епископів, в імені 3,000 священиків і міліонів вірних. Відозва звертається до всіх прихильників свободи з жаданням добитися послання слідчої комісії до Галичини, якаб розслідила поступовання советських „місіонарів". Епископи, що підписали відклик протесту, Константин Богачевський і Амвросій Сенишин, пятнують як брехню і фальсифікат акт „злуки" уніятської церкви з російською православною церквою і описують докладно терористичні акти, уживані советами проти вірних і духовенства греко-католицької української церкви.

„Кетолик Гералд" (5. 4.) в замітці **„Священики з Дахау"** доносить, що між іншими знаходилися в цім таборі також і українські священики.

„Трибюн" (5. 4.) в статті Джорджа Орвела — **„Загранична політика"** розглядає на підставі книги румунського політика Гафенка, що був у 1940 р. румунським послом у Москві, — причини розриву Німеччини з Росією в літі 1941 р. Гітлерови, для перемоги над Англією, треба було забезпечитися сирівцями. Їх він міг дістати тільки в Україні. Він неувірив, що Росія дотримає до кінця умов пакту з вересня 1939 і тому рішив захопити збройно Україну. Щодо теперішнього стану, ґазета завважує, що є два виходи з ситуації: або інтернаціональна кооперація, яка вимагає відповідного прихильного трактовання менших держав, або завойовання Европи одною державою. Тому, що перший вихід напевно не буде зроблений, а другий натрапляє на сильний опір, то найбільш правдоподібно, що ми йдемо на зустріч новій масакрі.

„Кетолик Таймс" (5. 4.) в статті **„Сецесія уніятів від Риму"** доносить про заяву українських греко-католицьких епископів Америки і Канади з осудом вигаданої Москвою історії про „обєднання" церков. Заява докладно збиває твердження сталінсько-московської пропаганди і перестерігає, що процедура „навернення" українських уніятів агентами НКВД, є лише початок, та що подібнуж процедуру примінить Москва в усіх католицьких країнах, що опинилися під її пануванням.

„Тайм енд Тайд" (6. 4.) в замітці **„Балканський огляд"** оповідає про переселення українських селян на Угорщину.

„Дейлі Мейл" (8. 4.) в замітці оповідає, що Росія уступила Чехії місто Лекарт на границі Словаччини і Карпатської України, що відійшло було до цієї останньої в червні м. р.

„Юніверз" (12. 4.) подає замітку про приняття папою о. В. Кушніра, делеґата українсько-канадійського допомогового комітету. Папа передав своє апостольське благословення українській нації, переслідуваній українській греко-католицькій церкві і всім, які молитвою, ділом чи жертвою приходять з допомогою українцям.

„Кетолик Гералд" (12. 4.) в замітці **„Протест проти української містифікації Советів"** доносить про заяву литовця епископа Буциса в Шікаґо, про переслідування Москвою українських уніятів.

„Кетолик Таймс" (12. 4.) приносить таку саму замітку під заголовком **„Як Росія змонтувала схизму".**

(Кінець).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПІТСБУРҐ, ПА. — Повідомляємо всіх членів, що місячні збори Тов. Рогатинщина, від. 395, відбудуться в неділю, 26. травня ,в год. 2:30 пополудні, в домі Феля Цюлюпи, 2328 2-га Еве. Просимо прийте на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — Уряд.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 21. травня 1946 року помер у 53. році життя

МИКОЛА КРИВИЙ,

член 204. відділу У. Н. Союзу в Ню Йорку, Н. Й.

Покійний походив з Орхівця, пов. Скалат, Зах. Україна. Полишив у смутку брата Михайла і його родину.

Тлінні останки Покійного спочивають у погребовім заведенню П. Яреми. Поминальне Богослуження відбудеться в пятницю, 24 ц. м., а похорон в суботу, 25 ц. м., в год. 9. рано до укр. прав. церкви св. Володимира. Всіх членів від. 204 просимо взяти участь в похороні. — В. Й. П.!

М. Близнак, секр.

ПОШУКУЮТЬ

ЮРКО ХАМИК І ПАРАСКА ХАМИК, замінна МІЦ, родом з пов. Ярослав, перебували в Ню Йорку, хай зголоситься до Злученого Українсько-Американського Допомогового Комітету в Філядельфії. Приїхав їх брат з Німеччини, не може найти їхньої адреси.

STYRKO JAKIW, Ukr. Lager No. 2, Dinkelsbuhl, Bayern, Germany, просить цих панів в U. S. A. подати свої адресе: **КОЗИЦЬКОГО ІВАНА** с. Григорія з Угнова, **МУЗИКЕВИЧА ДМИТРА** с. Катерини, **ЛИСЯКА ОЛЕКСАНДРА** с. Григорія, і **ІВАНИКА ВАСИЛЯ** з Карова.

МАРІЯ СОРБА, а по чоловікови **Кальмук,** дочка Семка Сорби, зо села Шиповець, пов. Заліщике, пошукую рідну тету **ГАФІЮ ЛАНДЯК** з тогож села. Хто би знав про них, або вони самі прошу написати на адресу: **Dmytro Dulleba, 17 Hannan St., Providence, R. I.**

ВЛАСЕНКО ВОЛОДИМИР, син Параньки, село Плесківці, пов. Тернопіль, що тепер знаходжусь у Німеччині під англійською окупацією, пошукую своєї тітки, яка має перебувати в Ню Йорку або в Дітройт, Міш. Пишіть: **Wlasenko Volodymir,** Weort Kaserne 283, UNRRA 224 Assemble Centre, 800 Control Unit., Baor., via Gr. Britain.

ВОЛОДИМИР КЕБУЗ з Пикулич, який перебуває на скитальщині в Німеччині ,пошукує своїх рідних, це є: **ЙОСИФ ВЕЛИКИЙ і АННА СМУЛКА,** обоє з Пикулич біля Перемишля. Вони мають жити в Бостоні або околиці. Хто про них знав би, або вони самі, прошу голоситися на адресу: **J. Zablotsky, c/o Mr. Whitwick, R. F. D. 1, Whippany, N. J.**

ЕВА ЧЕРКАС з Канади пошукує свого стрийка **ПЕТРА ЧЕРКАСА,** який до 1943 року перебував в поближі міста Ню Йорку. Прошу зголоситися на адресу: 100,2

EVA CHERKAS,
28 Phoebe St., Toronto, Ont., Canada

ТАРЗАН, ч. 1386. Лукава пропозиція.

Коли Тарзан ввійшов до печері, Рена повитала його як спасителя.

„Виведи мене з цих пекольних джунглів, малпо-чоловіче, а половина оцих жемчугів буде твоя!" — заголосила зрадлива Рена.

„Жемчуги й дитина підуть до графині, як їх правної власниці" — відповів Тарзан, підіймаючи Петруся. „А ви підете назад, щоб станути на суді".

Розлючена Рена вхопила за револьвер, що його Тарзан положив на землі саме в хвилині, коли він брав Петруся на руки.